

17.9.2025

Lausunto sivistysvaliokunnalle

HE 62/2025 vp

Lausunto sivistysvaliokunnalle pysyvän oleskeluluvan muutoksista

Yleistä

Esityksellä ehdotetaan pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti tiukennuksia pysyvän oleskelun edellytyksiin. Ehdotetun uudistuksen tavoitteena on lisäksi kannustaa kolmannen maan kansalaisia kotoutumaan Suomeen ja antaa näkymä tulevaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Keskuskauppakamari kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä tärkeässä asiassa. Keskuskauppakamarin arvion mukaan luonnoksessa ehdotetut toimet eivät luo kannusteita kotoutumiseen vaan päinvastoin hämärtävät tulevaisuuden näkymiä. Pysyvän oleskeluluvan saamisen helpottamista Suomessa tutkinnon suorittaneille Keskuskauppakamari pitää kuitenkin lähtökohtaisesti myönteisenä asiana, vaikka ihmettelee linjausta jättää amk-tutkinnon suorittaneet helpotuksen ulkopuolelle. Lisäksi on perusteltua, että yleisen kielitutkinnon kehittämiseen on osana lakihanketta tartuttu.

Asumisaikaedellytyksen muuttaminen ja kielitaitovaatimus

Tällä hetkellä kolmansien maiden kansalainen voi saada pysyvän oleskeluluvan, kun on asunut Suomessa vähintään neljä vuotta jatkuvalla oleskeluluvalla.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jatkossa edellytettäisiin kuuden vuoden oleskelua. Samalla uutena asiana edellytettäisiin kahden vuoden työhistoriaa sekä tyydyttävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Työhistoria tulisi pääsääntöisesti kerryttää välittömästi ennen pysyvän oleskeluluvan hakemista, eikä työttömyysturvalla tai pois työstä saisi olla ollut kolmea kuukautta enempää.

Esitetyt muutokset tekevät Suomen oleskelulupapolitiikasta pohjoismaiden kireintä ja heikentävät Suomen vetovoimaa kansainvälisille ihmisille, jotka haluaisivat rakentaa uraa ja elämää perheensä kanssa pitkäjänteisesti Suomessa. Esimerkiksi Ruotsissa kansallisen pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksenä on neljän vuoden asumisaika (seitsemän vuoden sisällä) työperusteisen oleskeluluvan saaneille ja tohtoriopiskelijoille ja yrittäjille kaksi vuotta. Norjassa kansallisen, pysyvän oleskeluluvan saadakseen hakijan on täytynyt asua Norjassa yhtäjaksoisesti viimeiset kolme vuotta, ja hänen on pitänyt täyttää tulovaatimus viimeisen 12 kuukauden ajalta. Keskuskauppakamarin mielestä, jos tavoitteena on kannustaa kotoutumaan Suomeen ja antaa näkymä tulevaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa, oleskelulupasääntelystä kannattaisi ottaa mallia enemmän Norjasta ja Ruotsista, joissa asumisaikavaatimus on selvästi lyhyempi pysyvän oleskeluluvan saamiseksi, kuin mitä Suomeen nyt esitetään.

Kielitestiin pääseminen on jo tällä hetkellä pullonkaula kansalaisuuden saamiselle ja esimerkiksi kielitaidon osoittamiselle säännellyssä ammatissa työskentelyä varten. Keskuskauppakamari pitää kannusteita kielen oppimiseen erittäin myönteisenä asiana, mutta ruuhkautuneet kielitestit eivät tue tarkoitusta. Myönteistä on,

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

että osana lainvalmistelua on havahduttu tarpeeseen kehittää yleistä kielitutkintoa nykyistä skaalautuvammaksi ja tähän on suunnattu myös määrärahoja. Aikataulu on kuitenkin tälle hyvin kireä ja riskinä on kielitestien ruuhkautuminen vielä nykyisestä.

Poikkeukset kuuden vuoden asumisaikaan

Esityksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voisi kuitenkin yhä saada neljän vuoden oleskelun jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä:

- 1) 40 000 euron vuositulot
- 2) Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa
- 3) sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa.

Näitä poikkeuksia asumisaikaan Keskuskauppakamari pitää tarpeellisena. Vaatimukset ovat kuitenkin sen verran tiukat, että olisi perusteltua, jos näillä samoilla ehdoilla oleskeluluvan voisi saada jo 1-3 vuoden asumisajalla, minkä voidaan nähdä olevan riittävä aika korkean työllistymisen todennäköisyyden osoittamiseen Suomessa. Jos henkilö täyttäisi ehdoista useamman kuin yhden, kannattaisi harkita asumisaikavaatimuksen poistamista kokonaan.

Hallituksen esityksessä ei esitä muutosta Suomen vakiintuneeseen tapaan tunnustaa ulkomailla suoritettu tutkinto eikä maahanmuuttovirasto tule tekemään tunnustamispäätöksiä oleskeluluvan hakemisen yhteydessä, vaan tunnustaminen on haettava erikseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tämä erityisehto koskee vain henkilöitä, jotka haluat työskennellä säännellyssä ammatissa tai tehtävässä, johon vaaditaan tietyn tasoinen korkeakoulututkinto tai hakevat esimerkiksi jatko-opintopaikkaa yliopistossa. Tämä rajaa suuren osan korkeakoulututkintoja ja korkeaa osaamista vaativia ammattitehtäviä ulkopuolelle.

Suomen kannattaisi tarkastella tutkintojen tunnistamiskäytäntöjä tässä yhteydessä ja pyrkiä virtaviivaistamaan prosesseja. Nykyjärjestelmän haittapuolena on byrokratian ja kalleuden lisäksi se, että ulkomailla tutkinnon suorittaneilla ei ole tarkkaa käsitystä ennen maahan tuloa siitä, millaisin edellytyksin Suomessa omaa ammattiaan pääsee harjoittamaan ja kuinka tarvittavat lisäpätevyyden voi hankkia. Käytännössä tästä seuraa se, että esimerkiksi lääkärit tai opettajat saattavat tehdä töitä tehtävissä, joihin ei tarvitsisi lainkaan osaamista. Tämä ei ole yhteiskunnallemme eduksi. Vertailun vuoksi esimerkiksi Kanadassa on osana maahanmuuton pisteytysjärjestelmää luotu malli, jossa tutkinnon tunnistaminen tehdään jo ennen maahantuloa, mikä helpottaa myös työnantajia osaamisen tunnistamisessa.

Keskuskauppakamari kiinnittää lisäksi huomiota, että lisäedellytyksissä ei ole lainkaan otettu huomioon ammatillisen koulutuksen suorittaneita, vaikka yritykset näkevät tarvetta ulkomaiselle työvoimalle erityisesti ammattitason tehtäviin. Olisi perusteltua, että erityisesti tilanteissa, joissa henkilö on suorittanut Suomessa ammatillisen tutkinnon tai ulkomailla suoritettu tutkinto on tunnustettu Suomessa, tämä huomioitaisiin jollain tavalla pysyvän oleskeluluvan saamista edistävänä tekijänä. Sama koskee myös Suomessa suoritettua alempaa korkeakoulututkintoa.

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Pysyvä oleskelulupa opiskelijoille

Esityksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voi saada myös suorittamalla Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon. Lisäksi vaadittaisiin vähintään kehittyvää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Keskuskauppakamari pitää tätä muutosta oikeansuuntaisena. Lähtökohtana tulisi olla, että jokainen korkeakouluopiskelija, jolla on tavoitteena työskennellä suomalaisilla työmarkkinoilla, suorittaa suomen tai ruotsin kielen opintoja vähintään tämän verran. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan olisi linjakasta, että mahdollisuus pysyvään oleskelulupa laajennettaisiin koskemaan myös amk-tutkinnon suorittaneita. Tällaisenaan lakiluonnos heikentää ammattikorkeakoulujen vetovoimaa kansainvälisten opiskelijoiden silmissä. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomessa. Opiskelijat valmistuvat juuri sellaisille aloille, joista Suomen työmarkkinoilla on suurin pula. Vähintään amk-tutkinnon suorittaneiden osalta kannattaisi tarkastella asumisaikaedellytyksiä siten, että esimerkiksi kahden vuoden työkokemus ja 40 000 euron vuositulot tutkinnon suorittamisen jälkeen riittäisivät itsessään pysyvän oleskeluluvan saamiseen.

Lisätietoja: Suvi Pulkkinen, johtava asiantuntija (osaaminen ja maahanmuutto), puh. 050 404 1810, suvi.pulkkinen@chamber.fi

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

